

issuu

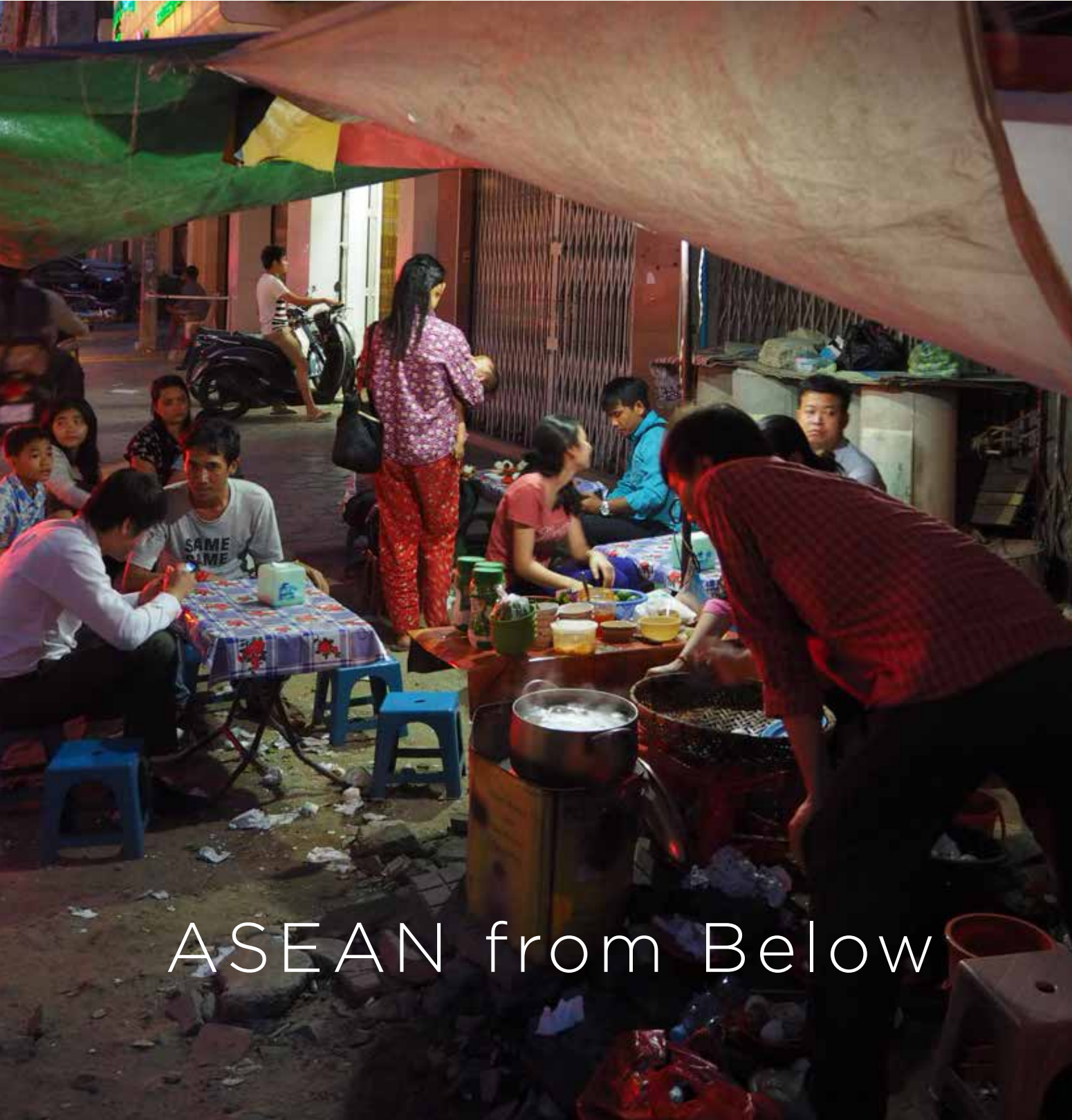
มกราคม / มีนาคม 2558

BECOMING

จดหมายข่าวศูนย์อาเซียนศึกษา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Vol.02

Center for ASEAN Studies
Chiang Mai University

ASEAN from Below

Contents

บทบรรณาธิการ	02	ASEAN Watch Vietnam	33
CMU Focus	04	จากชาตินิยม (Nationalism) สู่ลัทธิคั่งชาติ (Chauvinism)?: การสร้างสำนักสมบัติแห่งชาติของเวียดนามต่อหมู่เกาะ ในทะเลจีนใต้	33
สถานการณ์เพื่อนแม่น้ำสาละวิน: ความต้องการพลังงาน จีน-ไทย บนฐานความขัดแย้งกลุ่มชาติพันธุ์ในพม่า	04	มรกตวงศ์ ภูมิพลชัย	
โดย อานนท์ ตันติวิวัฒน์			
ASEAN Activities in CMU	11	ASEAN Watch Malaysia	36
โครงการ “ค่ายพัฒนาผู้นำเยาวชนสู่ประชาคมอาเซียน”	11	An Epic Voyage with Urbanscapes ความท้าทายของอุตสาหกรรมคนตรีในอาเซียนตอนใต้ กับ 13 ปีแห่งบทพิสูจน์ความเป็นผู้นำของมาเลเซีย	36
บรรยายวิชาการเรื่อง “นับถอยหลัง AEC – ความท้าทาย และการเตรียมความพร้อมของประชาคมภาคเหนือ”	12	คุณวุฒิ บุญฤทธิ์	
ประชุม ‘ASEAN + 3 Rectors’ Conference ครั้งที่ 2	12	ASEAN Critical	39
นิทรรศการภาพถ่าย A Photographic Journey Into Southeast Asian Movie Theater Architecture	13	เขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด ใต้เงา คสช. ความลึกลับของโครงการพัฒนาเศรษฐกิจ บนฐานคิดความมั่นคง	39
การรวบรวมจัดแสดงภาพสะท้อนผู้คนในอาเซียน	14	อานนท์ ตันติวิวัฒน์	
Family Snaps: Photography in Southeast Asia	14	ASEAN Economics	46
“ตะออง (ปะหล่อง) กลุ่มชาติพันธุ์สามแผ่นดิน: พม่า ไทย จีน”	14	กางสองแพร่ง: การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนและ สหภาพยุโรปที่แตกต่างกัน	46
CAS Activities	15	ปวีร์วรรต กนิษฐะเสน	
ASEAN Research Workshop: “ตีพิมพ์ความเข้าใจ เกี่ยวกับอาเซียน”	15	ASEAN Thesis	48
เวทีแลกเปลี่ยนทางวิชาการ เรื่อง “มุสลิมและกระแสนิยม ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้”	16	โอกาสของการศึกษาข้ามแดนของนักศึกษาชาวเวียดนาม ระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	48
อาเซียนเสวนา (ASEAN+ Studies Group)	17	ธนศักดิ์ โพธิ์ศรีคุณ	
ASEAN Youth	19	ASEAN Reflection	50
ความแหวะใจทางวัฒนธรรม (Cultural Sensitivity) ในสังคม พหุลักษณะ: แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง ความเข้าใจในการก้าวข้ามมายาคติทางชาติพันธุ์และ การสลายสำนักเส้นแบ่งพรมแดนระหว่างรัฐชาติอุษาคเนย์	19	อาเซียนในเรื่องสั้น วีรชัชกร แก้วประดิษฐ์	50
ธนพงษ์ หมื่นแสน		ASEAN scape	51
ความคาดหวังด้านอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ และ ความเข้าใจเรื่องกลุ่มชาติพันธุ์ในอาเซียนของ คนไทย ผ่านสื่อต่างๆ: กรณี น้องแนน สาวเสิร์ฟร้านลาบ เชียงใหม่	23	เรื่องเล่าจากติมอร์ตะวันออก อภิษฐ์ หอรัตนคุณ	51
สมคิด แสงจันทร์		ASEAN Art Update	54
ASEAN Watch Indonesia	27	จาก GMS สู่ ASEAN: การขยายความเป็นไปได้ทาง ศิลปะวัฒนธรรม?	54
รัฐสภาอินโดนีเซียให้การรับรองสนธิสัญญาอาเซียน เพื่อการควบคุมหมอกควันข้ามพรมแดน	27	สุทธิรัตน์ คุภปริญา	
มาโนช ไพธากรณ์		BOOK Review	58
ASEAN Watch Cambodia	28	การวางและพ่อค้าทางไกล: การก่อเกิดรัฐสมัยใหม่ ในภาคเหนือของไทยและดินแดนตอนในของ เอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้	58
ธุรกิจ สิทธิมนุษยชน และสิ่งแวดล้อมในอาเซียน: ผลกระทบ ของโครงการเขื่อนกั้นน้ำในห้วยกระเจาในกับพหุชา เพื่อการตรวจสอบวิเคราะห์สถานะและการเยียวยา	28	มังกรหลากสี: การขยายอิทธิพลเหนือดินแดนและพันธกิจ เผยแผ่อารยธรรมในอุษาคเนย์	59
แดนเนียด คิง		Ghosts of the New City: Spirits, Urbanity, and the Ruins of Progress in Chiang Mai	60
ASEAN Watch Philippines	31	Ethnicity Borders and the Grassroots Interface with the State	61
การ “ต่อสู้อันตราย” บนพื้นที่ความทรงจำของคนจีนใน ฟิลิปปินส์	31		
อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์			

กันศาล

ASEAN Art Update

จาก GMS สู่ ASEAN: การขยายความเป็นไปได้ทางศิลปะวัฒนธรรม?

สุกฤษฎิ์ สุกปรียญา

ผลงาน Monument of Round Trays โดยศิลปินเวียดนาม
Ly Hoang Ly ที่เข้าร่วมนิทรรศการ Identity Versus
Globalization? ในปีพ.ศ. 2547

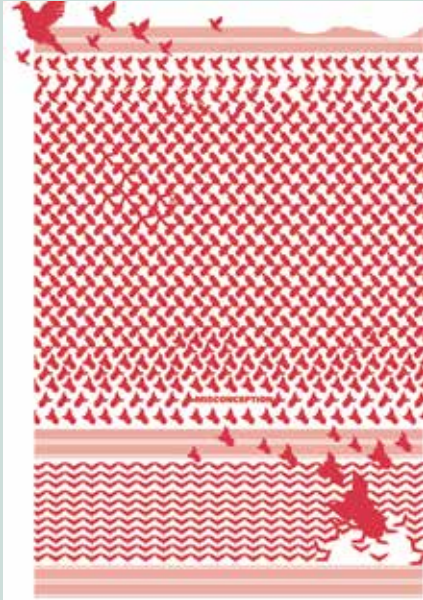
เมื่อสิบปีก่อนหลายโครงการศิลปะวัฒนธรรมระหว่างชาติในประเทศไทยที่มีจุดประสงค์จะสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในแถบลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่าง หรือ GMS- Greater Mekong Subregion ล้วนได้รับทุนสนับสนุนทั้งจากรัฐและเอกชน ทุนจากต่างประเทศ ทั้งญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา ภูมิภาค GMS ประกอบด้วย ประเทศไทย เขมร ลาว เวียดนาม ภูมิลักษณ์ และเขตปกครองตนเองกว่างซีในประเทศจีน ความสัมพันธ์ทางศิลปะวัฒนธรรมที่ได้เริ่มสร้างร่วมกันนั้นมิได้เกิดมาอย่างบังเอิญ แต่เกิดจากการริเริ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion Economic Cooperation) ตั้งแต่ปี 2535 (ค.ศ.1992) โครงการนี้ได้รับเงินอุดหนุนจาก ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย หรือ ADB ในการพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานหลายแขนง โดยเฉพาะเส้นทางคมนาคมทางถนน แต่ก็รวมถึงระบบไฟฟ้า โทรคมนาคม สิ่งแวดล้อม และกฎหมาย

การปลุกความสนใจทางศิลปะวัฒนธรรมในลุ่มแม่น้ำโขงเห็นได้ชัดเจนมากในช่วงระหว่างปี 2544-2551 (ค.ศ.2001-2008) ภายหลังจากที่เคยสนับสนุนก็เริ่มเปลี่ยนความสนใจไปเรื่องอื่นๆ เช่น กองทุนรอกก็ เฟลเลอร์ หันไปสนับสนุนโครงการทางสิ่ง

แวดล้อมเมื่อทั้งโลกมีการตื่นตัวเรื่องโลกร้อน แต่ก็ยังมีกองทุนย่อยของกองทุนนี้ คือ เอเชียเนค เคลเจอรอล เคาน์ซิล ที่สนับสนุนโครงการวัฒนธรรมระหว่างประเทศเอเชียและสหรัฐอเมริกา อยู่ อย่างไรก็ตาม แม้จะลดการสนับสนุนลง แต่การเชื่อมความสัมพันธ์ได้เกิดขึ้นแล้ว เรื่องราวต่างๆ ที่เคยถูกกดทับเอาไว้ตั้งแต่ยุคอาณานิคม ซึ่งแยกผืนดินของภูมิภาคนี้ออกเป็นประเทศต่างๆ ได้ถูกถ่ายทอดกันในรูปศิลปะแบบต่างๆ อย่างเช่น งานทัศนศิลป์ ศิลปะการเต้นรำ การแสดง ดนตรี และวรรณกรรม

กองทุนต่างประเทศอีกแห่งที่ยังสานต่อความสัมพันธ์ระหว่างภูมิภาคเอาไว้ก็คือ กองทุนฟอร์ดและเอเชียเนค เคลเจอรอล เคาน์ซิล ซึ่งสนับสนุนอาร์ท เน็ตเวิร์ค เอเชีย ในการให้ทุนขนาดกลางและขนาดเล็กในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคนทำงานด้านวัฒนธรรมในเอเชีย องค์กรนี้เริ่มก่อตั้งเมื่อปี 2542 (ค.ศ.1999) และยังคงดำเนินการมาจนถึงปัจจุบัน มีสำนักงานอยู่ที่ประเทศสิงคโปร์ โครงการที่อยู่ในความสนใจของกองทุนนี้เป็นโครงการที่เกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างประเทศภูมิภาคเอเชียอาคเนย์รวมทั้งประเทศจีน

พิธีเปิดนิทรรศการ
Riverscape In Flux ที่
Metropolitan Museum of
Manila ประเทศฟิลิปปินส์
ในปีพ.ศ. 2556

ผลงาน Misconception
โดยศิลปินมาเลเซีย
Zaid Omar ที่เข้าร่วม
นิทรรศการ Identity
Versus Globalization? ใน
ปีพ.ศ. 2547

กรอบความร่วมมือระหว่างชาติที่ยึดตามภูมิศาสตร์ลุ่มน้ำโขงดูเหมือนจะเริ่มจางลงไป แต่ถูกขยายความร่วมมือให้กว้างขึ้นด้วยการรวมตัวของประชาคมอาเซียน โดยมี 2 นิทรรศการใหญ่ที่อาจจะเป็นการส่งท้ายแนวทางนี้ อันได้แก่ UNDERLYING: Contemporary Art Exhibition from the Mekong Sub-Region ในปี 2550 (ค.ศ.2007) มีมหาวิทยาลัยศิลปากรเป็นเจ้าภาพ และได้รับการสนับสนุนโดยกองทุนร็อกกี้ เฟลเลอร์ โดยมีสถาบันเกอเธ่สนับสนุนในส่วนกิจกรรมทางการศึกษา โดยเป็นนิทรรศการที่เดินทางไปแสดงใน 4 ประเทศในกลุ่ม “อุษาคเนย์แผ่นดินใหญ่” อีกงานหนึ่งคือ งานนิทรรศการนานาชาติรายสามปี เอเชียแปซิฟิก ไทรอเนียด ครั้งที่ 6 ที่มีการจัดแสดงผลงานกลุ่มศิลปินที่มาจากลุ่มแม่น้ำโขง ที่หอศิลปะควีนส์แลนด์ ประเทศออสเตรเลีย ในปี 2552 (ค.ศ.2009)

แม้ว่าการพูดถึงเรื่องความร่วมมือทางวัฒนธรรมระหว่างภูมิภาคเอเชียอาคเนย์จะยังไม่ชัดเจนนักในทศวรรษที่แล้ว แต่การเกิดขึ้นของนิทรรศการศิลปะ Identities Versus Globalization? ก็เป็นหมุดหมายสำคัญในการรวมศิลปิน และผลงานที่โดดเด่นของภูมิภาคอุษาคเนย์ทุกประเทศเป็นครั้งแรก และยังเป็นครั้งเดียวในประวัติศาสตร์ นิทรรศการนี้จัดโดย มูลนิธิเฮริคซ บอลล์ ซึ่งเป็นกองทุนจากพรรคเขียว ประเทศเยอรมนี ซึ่งในขณะที่ยังจัดนิทรรศการขึ้นในปี 2547 (ค.ศ. 2004) นั้น สำนักงานใหญ่ยังตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ จึงเริ่มเปิดแสดงครั้งแรกที่เชียงใหม่ ตามด้วย กรุงเทพฯ และกรุงเบอร์ลิน ประเทศเยอรมนี ศิลปินทั้งที่มีชื่อเสียงและหน้าใหม่ของแต่ละประเทศได้มีโอกาสได้พบปะแลกเปลี่ยนความเห็นซึ่งกันและกัน คุณจอมเพ็ช คุสวิตานานโต ศิลปินชาวอินโดนีเซีย ผู้ซึ่งปัจจุบันมีชื่อเสียงมากท่านหนึ่งในเอเชีย เคยบอกกับผู้เขียนว่า

นิทรรศการนี้ทำให้เขาได้ร่วมแสดงผลงานในต่างประเทศเป็นครั้งแรก

ต่อมา หลังจากผู้นำอาเซียน 10 ประเทศ ได้ลงนามรับรองกฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) ในปี 2550 (ค.ศ. 2007) อันมีผลให้อาเซียนเป็นองค์กรที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลในฐานะที่เป็นองค์กรระหว่างรัฐบาล กฎบัตรอาเซียนกลายเป็นหลักการของการสร้างประชาคมอาเซียนด้วยข้อผูกมัดของข้อตกลงทางกฎหมายร่วมกัน โดยมีการวางแผนให้มีการรวมตัวของประชาคมอาเซียนภายในปี 2558 (ค.ศ. 2015) ความเคลื่อนไหวของการร่วมมือทางด้านวัฒนธรรมในภูมิภาคก็เริ่มก่อตัวชัดเจนขึ้น การศึกษาในหลายสถาบันเริ่มเปลี่ยนจากสถาบันไทยศึกษา และแม่โขงศึกษา มาเป็นอุษาคเนย์ศึกษา หรือ Southeast Asian Studies เกิดกิจกรรมเทศกาล หรือ นิทรรศการที่มาจากภูมิภาคมากขึ้น

ในปี 2555 (ค.ศ. 2012) สถาบันเกอเธ่ในภูมิภาคร่วมกันจัดโครงการ Riverscape in Flux ซึ่งทำงานร่วมกับภัณฑารักษ์ และศิลปินจากประเทศต่างๆ สร้างผลงานศิลปะและนิทรรศการเกี่ยวกับแม่น้ำขึ้น มันทำให้เราได้เห็นภาพชีวิต ความเป็นอยู่และสถานการณ์ปัจจุบันของแม่น้ำในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นิทรรศการนี้เดินทางไปแสดงในประเทศ เวียดนาม ไทย เขมร ฟิลิปปินส์ และ อินโดนีเซีย

หลังจากนั้นอีกหนึ่งปีโครงการริเริ่มโดย เจแปนฟาวด์เดชั่น เนื่องในโอกาสครบรอบ 40 ปี ความร่วมมือญี่ปุ่น-อาเซียน สำนักงานใหญ่ที่โตเกียวก็ได้เชิญภัณฑารักษ์รุ่นเยาว์จากประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไปอบรมปฏิบัติการที่โตเกียวพร้อมทั้งผสานความร่วมมือในการจัดนิทรรศการทางด้านสื่อใหม่ขึ้นมา

ผลงานบางส่วนของนิทรรศการ Riverscape In Flux ที่ Metropolitan Museum of Manila ประเทศฟิลิปปินส์ ในปีพ.ศ. 2556

โดยใช้ชื่อว่า Media/ Art Kitchen: Reality Distortion Field โดยแต่ละประเทศได้เชิญศิลปินรุ่นเยาว์ที่โดดเด่นผลิตผลงานใหม่ รวมทั้งคัดเลือกผลงานสื่อศิลปะจากศิลปินญี่ปุ่นมาร่วมแสดงด้วยนิทรรศการนี้เน้นการมีส่วนร่วมของศิลปินและผู้ชมผ่านกิจกรรมย่อยต่างๆ ทั้งยังมีกิจกรรมต่อเนื่องอื่นๆ หลังจากนิทรรศการจบไปแล้ว เช่นการเชิญศิลปินที่ร่วมโครงการไปมีประสบการณ์ในประเทศญี่ปุ่นในลักษณะศิลปินในสถานพำนักเป็นต้น ยุทธศาสตร์ในการประสานความสัมพันธ์ทางศิลปะวัฒนธรรมของญี่ปุ่นมีชั้นเชิงที่มีหลากหลายระดับและเป็นมืออาชีพมาก เนื่องจากได้คุณ โอคาโมริ เคโกะ ภัณฑารักษ์มากประสบการณ์จาก มิวเซียมภาพถ้ำยามหานครโตเกียว มาเป็นหัวหน้าใหญ่ของโครงการ

นอกจากนี้ ยังมีนิทรรศการที่จัดแสดงผลงานศิลปินที่มาจากภูมิภาคอุซาคเนย์โดยองค์กรในประเทศในช่วงเวลาเดียวกันอีกคือ “ร่องรอย” ที่หอศิลป์บ้านจิมทอมป์สัน ในปี 2555 และ “มนต์ทัศน์ บริบท การต่อต้าน: ศิลปะและส่วนรวมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” ที่หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร ในปีถัดมา

ความริเริ่มใหม่อีกครั้งได้เกิดขึ้นที่ประเทศไต้หวัน ในปี 2555 กลุ่มศิลปินไทยและไต้หวันได้ริเริ่มสร้างโครงการแลกเปลี่ยนศิลปินทั้งสองประเทศ โดยกลุ่มศิลปินไต้หวันลึบกว่าชีวิตหมุนเวียนกันมาอาศัยที่กรุงเทพฯ ในเวลาทั้งหมด 6 เดือน สร้างกิจกรรมและความร่วมมือต่างๆ กับศิลปินไทยและลงท้ายด้วยนิทรรศการร่วมกัน ในทางกลับกันศิลปินไทยก็ได้มีโอกาสเดินทางไปประเทศไต้หวันเช่นกันในเวลาถัดมา ทั้งหมดแสดงผลงานร่วมกันอีกครั้งที่เมืองไทเป โดยใช้ชื่อโครงการว่า Thaitai: A Measure of Understanding

นอกจากนั้น การรวมตัวของภัณฑารักษ์และคนทำงานทางศิลปะอื่นๆ ที่มีพื้นฐานเป็นนักจัดการซึ่งใช้ชื่อกลุ่มว่า เดอะเอทที่เซตเตอร์แพคทอรี ซึ่งมีปรัชญาในการทำงานที่น่าสนใจมากคือมุ่งเน้นการแนะนำศิลปะร่วมสมัยที่ไม่ใช่แบบตะวันตก และช่วยศิลปินไต้หวันไปสู่เวทีโลกโดยใช้เวลาและร่วมกระบวนการการผลิตกับศิลปินแล้วหาความเป็นไปได้ในการคิวเรทนิทรรศการศิลปะเช่นเดียวกับกลุ่มแรก พวกเขาเริ่มทำงานกับศิลปินเวียดนามในปี 2555 และวางแผนจะขยายไปประเทศอินโดนีเซีย ผู้อำนวยการของกลุ่ม คุณโนบุโอะ ทาคาโมริ ได้ให้ความเห็นไว้อย่างน่าฟังว่า “ญี่ปุ่นนั้นเป็นอดีตของไต้หวัน (เนื่องจากเคยเข้ามาปกครอง) แต่ประเทศเอเชียอุซาคเนย์

ผลงานบางส่วนของเทศกาลศิลปะ
โคกานโงชาซาร์ ผลงานชื่อ An
Attempt โดยศิลปิน อินโดนีเซีย ยา
ยา ชุง

คืออนาคตของเรา” คนกลุ่มเล็กๆ เหล่านี้ได้สร้างความตื่นตัวต่อวัฒนธรรมของประเทศทางทิศใต้ ทั้งสองโครงการเป็นจุดเริ่มของความสัมพันธ์ทางด้านศิลปะวัฒนธรรมของไต้หวันและภูมิภาคอีกครั้ง ก่อนที่กระทรวงวัฒนธรรมไต้หวัน จะได้รับแรงกระเพื่อมในการเปิดให้สมัครทุนเฉพาะเพื่อเชิญผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัฒนธรรมจากประเทศในอุษาคเนย์ มาทำกิจกรรมในประเทศได้ในวงเงินไม่เกิน 500,000 NT หรือประมาณ ห้าแสนกว่าบาทต่อโครงการ

เมื่อเดือนสิงหาคมที่ผ่านมา ฉันได้รับเชิญไปร่วมสัมมนา ทางอิน หรือ Alternative Route ที่เป็นส่วนหนึ่งของเทศกาลศิลปะ โคกานโงชาซาร์ เมืองโยโกฮาม่า ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งฉันได้เคยเข้าร่วมในฐานะศิลปินเมื่อปี 2554 (ค.ศ. 2011) แล้วหลังจากนั้นก็เป็นที่ปรึกษาใน 2 และ 3 ปีถัดมา การสัมมนาได้เริ่มจัดขานกันไปกับเทศกาลตั้งแต่เมื่อปีที่แล้ว โดยเน้นการร่วมงานกับองค์กรทางเลือกทางศิลปะขนาดเล็กแต่เป็นลักษณะทำงานร่วมกับชุมชนในประเทศแถบตะวันออกเฉียงใต้เป็นหลัก โดยมีองค์กรจาก เชียงใหม่ ยอกยาการ์ตา โฮจิมินห์ซิตี้และมะนิลา เสริมไปกับ องค์กรจากไต้หวัน และจีน ในปีนี้แม้จะมีองค์กรจากกรุงโซล ประเทศเกาหลี เข้าร่วมด้วย แต่ไฮไลต์หลักๆ ก็ยังอยู่ที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเห็นได้จากจำนวนศิลปินที่ถูกเชิญมาร่วมแสดง และการกล่าวเปิดตัวสัมมนาวันแรก ที่ชื่อว่า เอเชีย บิทส์ โดยให้คุณอันตาริซชานักวิจัยจากศูนย์วัฒนธรรมศึกษาคุนจิ แห่งเมืองยอกยาการ์ตา มาเล่าผลงานวิจัยของเขาที่เกี่ยวกับศิลปะอินโดนีเซียในช่วงการยึดครองของญี่ปุ่นบนอาณานิคมอินโดนีเซียช่วงปี 1940's ซึ่งมันทำให้เห็น มุมมองด้านบวกต่อญี่ปุ่นว่าได้หยิบยื่นการศึกษาศิลปะให้ในขณะที่ปกครอง และพื้นฐานความคิดเรื่องการทำงานโดยการรวมกลุ่มที่ทำงานร่วมกับชุมชนที่เป็นรากวัฒนธรรมเดิมของอินโดนีเซียนั้นตอบรับความคิดแบบ Genba-shugi ของญี่ปุ่นได้อย่างมีนัยสำคัญ ส่วนการเสนองานวิจัยของ ดร. มาซาโตะ คาราชิมะ จากมหาวิทยาลัยควีนส์ กาคูน ก็มีความน่าสนใจ เขาพูดถึงการพัฒนาความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมและเศรษฐกิจของญี่ปุ่นกับประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หลังสงครามโลกครั้งที่สอง ช่วงสงครามเย็นญี่ปุ่นได้กลายเป็นคนกลางระหว่างสหรัฐอเมริกาและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เกิดสามเหลี่ยม US-JAPAN-SEA ขึ้น เพื่อป้องกันการก่อตัวของคอมมิวนิสต์ แต่นั่นก็ได้ย้ำเตือนความสัมพันธ์อันดีระหว่างญี่ปุ่นและอินโดนีเซียให้โดดเด่นอีกครั้ง

วัฒนธรรมยังถูกใช้เป็นการเชื่อมไมตรีที่เป็นมิตรอย่างละมุนละม่อม ทั้งกระตุ้นความสนใจครั้งใหญ่ แปรประวัติศาสตร์ และสร้างภาพใหม่ให้กับความสัมพันธ์ในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นในกรอบ GMS หรือ ASEAN และประเทศอื่น การเข้าใจบริบทต่างๆ ที่แวดล้อมของการเข้ามาของวัฒนธรรมใหม่นี้ น่าจะทำให้เราเข้าใจความผันแปรของสังคมโลก เพื่อปรับตัวไปกับความเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะมาถึง